ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2021/1222 НА КОМИСИЯТА

от 20 юли 2021 година

за установяване на практическо ръководство относно европейското сътрудничество във връзка с функциите за брегова охрана

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/473 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. относно Европейската агенция за контрол на рибарството ([1]), и по-специално член 8, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1406/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2002 г. за създаване на Европейска агенция за морска безопасност (ЕАМБ) ([2]), и по-специално член 2б от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2019 г. за европейската гранична и брегова охрана и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1052/2013 и (ЕС) 2016/1624 ([3]), и по-специално член 69, параграф 3 от него,

като има предвид, че:

(1) Съгласно посочените по-горе разпоредби от учредителните регламенти на трите съответни агенции на ЕС Комисията ще предостави, в тясно сътрудничество с държавите членки, Европейската агенция за контрол на рибарството (EFCA), ЕАМБ и Frontex, практическо ръководство относно европейското сътрудничество във връзка с функциите за брегова охрана (наричано по-нататък „ръководството“). Практическото ръководство следва да съдържа насоки, препоръки и най-добри практики за обмен на информация.

(2) Трите агенции си сътрудничат тясно съгласно междуведомствената рамка за сътрудничество ([4]), съгласно правните си актове и с пряко подпомагане от Европейската комисия. Те предоставят разширена подкрепа и помощ на националните органи, които изпълняват функции за брегова охрана на национално равнище и на равнището на ЕС, а където е подходящо — и на международно равнище.

(3) Европейската комисия възложи на трите агенции да изготвят ръководството в тясно сътрудничество с експерти от държавите членки.

(4) В преработения план за действие във връзка със Стратегията на ЕС за морска сигурност ([5]), приет от Съвета на 26 юни 2018 г., се припомня колко важно е да се обърне внимание на аспектите на морската сигурност, свързани с бреговата охрана, чрез поощряване на взаимодействието между гражданските и военните участници, изпълняващи функциите за брегова охрана. С плана EFCA, ЕАМБ и Frontex се насърчават да продължат да задълбочават междуведомственото си сътрудничество в тази сфера,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

1. С настоящата препоръка ръководството се установява като практически наръчник за гражданските и военните органи на ЕС при изпълнението на функции за брегова охрана, като се улеснява тясното международно и междусекторно сътрудничество между тях.

([1]) ОВ L 83, 25.3.2019 г., стр. 18.
([2]) ОВ L 208, 5.8.2002 г., стр. 1.
([3]) ОВ L 295, 14.11.2019 г., стр. 1.
([4]) Трите агенции съвместно изготвиха тристранно работно споразумение, установяващо междуведомственото сътрудничество между EFCA, ЕАМБ и Frontex, което беше одобрено от съответните им управителни органи. Споразумението влезе в сила през март 2017 г. и срокът му беше удължен през март 2021 г.
([5]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10494-2018-INIT/bg/pdf

2. В ръководството е представено прозрачно обобщение на услугите и информацията, налични чрез трите агенции. Това спомага за създаването на полезни взаимодействия и за избягване на дублирането и/или полагането на излишни усилия при сътрудничеството между държавите членки и трите агенции, което води до икономии от мащаба.

3. Ръководството е съсредоточено върху петте области за междуведомствено сътрудничество: обмен на информация, услуги за наблюдение и комуникации, изграждане на капацитет, анализ на риска и споделяне на капацитет. Ръководството е ограничено предимно до междусекторни субекти и обхваща държавите — членки на ЕС, и държавите от Европейската асоциация за свободна търговия.

4. Основните крайни ползватели на ръководството са националните органи за всяка функция за брегова охрана във всяка държава членка. Целта на ръководството е то да бъде в помощ на националните органи, отговарящи за планирането и координирането на дейностите, които трябва да са запознати с уредбата на своите партньорски организации и с предлаганите от тях услуги и сътрудничество.

5. При обмена на информация се зачитат в пълна степен договорените права за достъп до данни, информация и разузнавателни данни чрез набор от механизми — ръчно или чрез автоматични процеси/системи. Обменът попада в рамките на правната уредба на агенциите и е в съответствие с основните права на човека, включително изискванията за защита на данните.

6. С ръководството не се създават нови права или задължения за националните органи, които отговарят за функциите за брегова охрана, нито се предлагат насоки за тълкуване на съществуващите роли, правила и отговорности. Ръководството не оказва влияние върху правните задължения на държавите членки или на агенциите и не може да се използва за популяризиране на дейности, към които се стремят заинтересованите страни.

7. Ръководството се допълва с практическа информация, включително: а) каталози с услуги, продукти, курсове за обучение, насоки и наръчници за най-добри практики за всички междуведомствени дейности в подкрепа на функциите за брегова охрана в държавите членки; б) рамки за регионално, национално, двустранно и многостранно сътрудничество; в) информационни листове за държавите с данни относно структурата и организацията на функциите за брегова охрана в държавите — членки на ЕС, и държавите от Европейската асоциация за свободна търговия.

8. Посочената практическа информация следва да се актуализира редовно от трите агенции, като актуализирането на информационните листове за държавите се извършва с помощта на националните органи. Тя ще бъде публикувана на онлайн платформа, управлявана от EFCA в тясно сътрудничество с другите две агенции и Комисията.

9. Държавите членки следва да се съобразяват с насоките, препоръките и най-добрите практики за обмен на информация, които се съдържат в ръководството, и да си сътрудничат при актуализирането на информационните листове за държавите, като се предотвратява двойното докладване в случаите, в които информацията вече е предоставена на агенциите.

10. Адресати на настоящата препоръка са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2021 година.

За Комисията
Virginijus SINKEVIČIUS
Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. **ВЪВЕДЕНИЕ**

В Европейския съюз има над 300 граждански и военни органа, които отговарят за изпълнението на функциите за брегова охрана. Необходимо е да се гарантира тясното международно и междусекторно ([1]) сътрудничество и координация между тези органи, за да се избегне дублирането и полагането на излишни усилия и да се изградят полезни взаимодействия.

В рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство изпълнението на функциите за брегова охрана от страна на националните органи се подпомага от Европейската агенция за контрол на рибарството (EFCA), Европейската агенция по морска безопасност (ЕАМБ) и Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex). За осигуряването на тази подкрепа на национално равнище и на равнището на ЕС учредителните регламенти на всяка от трите агенции бяха изменени през 2016 г. с въвеждането на обща разпоредба относно европейското сътрудничество във връзка с функциите за брегова охрана ([2]). В общата разпоредба се определят пет области за сътрудничество, както следва:

(1) „споделяне, обединяване и анализ на информацията, налична в системите за докладване от кораби и други информационни системи, поддържани от агенциите или достъпни за тях, в съответствие със съответните им основни правни актове и без да се засяга собствеността на държавите членки върху данните;

(2) предоставяне на услуги за наблюдение и комуникации въз основа на най-съвременна технология, включително космическа и наземна инфраструктура и датчици, монтирани върху всякакви платформи;

(3) изграждане на капацитет чрез изготвяне на насоки и препоръки и чрез установяване на най-добри практики, както и чрез осигуряване на обучение и обмен на персонал;

(4) засилване на обмена на информация и на сътрудничеството в областта на функциите за брегова охрана, включително чрез анализ на оперативните предизвикателства и нововъзникващите рискове в морската област;

(5) споделяне на капацитет чрез планиране и осъществяване на многоцелеви операции и чрез споделяне на активи и други възможности, доколкото тези дейности се координират от тези агенции и се осъществяват със съгласието на компетентните органи на заинтересованите държави членки“.

Изготвянето на практическо ръководство относно европейското сътрудничество във връзка с функциите за брегова охрана също беше предвидено в общата разпоредба на изменените учредителни регламенти на трите агенции, както е описано по-долу:

„Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, [Европейската агенция по морска безопасност], Европейската агенция за гранична и брегова охрана и Европейската агенция за контрол на рибарството, изготвя практическо ръководство относно европейското сътрудничество във връзка с функциите за брегова охрана. Това ръководство съдържа насоки, препоръки и най-добри практики за обмен на информация. Комисията приема ръководството под формата на препоръка“.

В практическото ръководство се съдържа ясно обобщение на услугите и информацията, предоставяни чрез трите агенции на ЕС. Следователно то може да спомогне за създаването на полезни взаимодействия и за избягване на дублирането и/или полагането на излишни усилия при сътрудничеството между държавите членки и агенциите.

2. **КОНТЕКСТ**

Концепцията на ръководството беше изготвена първоначално от Европейската комисия в документ за обсъждане на първата ежегодна конференция на Европейската брегова охрана, проведена през април 2018 г. в Испания. След това държавите членки, чрез административните или управителните съвети на всяка от агенциите, определиха експерти, които да участват в изготвянето на ръководството. Паралелно с това беше създадена междуведомствена работна група в ограничен състав, чиято задача беше да изготви първото издание.

Работата по проекта започна на учредителен семинар, организиран от ЕАМБ на 29 януари 2019 г. в Лисабон, на който присъстваха експертите от държавите членки. Преди семинара беше изготвен документ за обсъждане от междуведомствената работна група, който беше одобрен от Комисията и изпратен на участниците в семинара. Държавите членки и държавите от Европейската асоциация за свободна търговия определиха 43-ма експерти, които да участват в изготвянето на ръководството. Комисията беше представена на семинара от ГД „Миграция и вътрешни работи“, ГД „Морско дело и рибарство“ и ГД „Мобилност и транспорт“.

([1]) „Междусекторно“ означава взаимодействие, което включва функциите за брегова охрана в правомощията на поне две агенции на Европейския съюз (например за рибарство и граничен контрол).

([2]) Член 8, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/473, член 69, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/1896 и член 26, параграф 3 от Регламент (ЕО) 1406/2002 (консолидирана версия от 6 октомври 2016 г.).

В документа за обсъждане бяха предложени три основни елемента за ръководството:

а) каталози с услуги, продукти, курсове за обучение, насоки и наръчници за най-добри практики за всички междуведомствени дейности в подкрепа на функциите за брегова охрана в държавите членки;

б) рамки за регионално сътрудничество; и

в) информационни листове за държавите с подробна информация за структурата и организацията на функциите за брегова охрана.

Този подход към съдържанието на ръководството получи принципното одобрение на представителите на държавите членки и на Комисията. Чрез него бяха положени основите за процеса на изготвяне на ръководството и за непрекъснатия диалог с експертите на държавите членки.

2.1. **Ползватели**

Основните крайни ползватели на ръководството са националните органи за всяка функция за брегова охрана във всяка държава членка. Целта на ръководството е то да бъде в помощ на националните органи, отговарящи за планирането и координирането на дейностите, които трябва да са запознати с уредбата на своите партньорски организации и с предлаганите от тях услуги и сътрудничество.

2.2. **Цели**

Целите на ръководството са:

а) да се опишат всички междусекторни услуги, които са налични чрез агенциите, и да се предоставят насоки на държавите членки и на агенциите за достъпа до тези услуги;

б) да се представи общ преглед на възможностите и материалите за обучение, разработени от агенциите, и на достъпа до тях;

в) да се представи общ преглед на съществуващите механизми за сътрудничество по отношение на функциите за брегова охрана, които са свързани с практическата работа на държавите членки;

г) да се предоставят на държавите членки информационни листове с националните органи, които участват в изпълнението на функции за брегова охрана, включително звената им за контакт.

Ръководството е изготвено като практически наръчник и включва най-добри практики за крайните ползватели. Неговата цел не е да бъдат обхванати всички налични услуги, а да се посочи тяхното описание, като на държавите членки и на агенциите се предоставят насоки за достъпа до тези услуги (според случая). Каталозите и информационните листове, които допълват ръководството, могат да се изменят с течение на времето, за да бъдат отразени всички изменения в нормативната уредба за сътрудничеството между агенциите и държавите членки.

Ръководството обхваща съществуващи дейности в областта на функциите за брегова охрана и е входна точка, чрез която националните органи на държавите членки да получат споменатата по-горе информация. То не би следвало да оказва влияние върху правните мандати и задълженията на държавите членки или на агенциите и не бива да се използва за популяризиране на дейности, към които се стремят заинтересованите страни (т.е. не е „списък с желания“ за потенциални дейности).

В ръководството са посочени всички субекти на национално равнище, включително такива, които може да не са представени в EFCA, ЕАМБ или Frontex — напр. военноморски сили или митнически органи.

2.3. **Обхват на ръководството**

Ръководството:

а) обхваща петте области за междуведомствено сътрудничество;

б) е ограничено предимно до междусекторни субекти;

в) обхваща субекти с една функция, които могат да попадат в правомощията на поне две агенции (напр. морско наблюдение);

г) обхваща държавите — членки на ЕС, и държавите от Европейската асоциация за свободна търговия;

д) включва приноса на държавите членки под формата на информационни листове, като се посочват съществуващите механизми за регионално и международно сътрудничество;

е) включва всички субекти (граждански или военни), чиито отговорности са свързани с функциите за брегова охрана (обхванати са например военноморските сили на дадена държава членка с функция за брегова охрана).

Следва да се има предвид, че ръководството не обхваща функциите за брегова охрана, които не попадат в правомощията на мандатите на агенциите.

2.4. **Съдържание на ръководството**

Ръководството, с всички прилежащи каталози и информационни листове, се състои от следните елементи:

а) Каталог на услугите, съсредоточен върху междуведомствените услуги, които са на разположение на заинтересованите страни от държавите членки към настоящия момент и които спомагат за изпълнението на функциите за брегова охрана.

б) Каталог за обучение, който е неразделна част от дейностите за изграждане на капацитет на агенциите и обхваща всички курсове за обучение, предоставяни от трите агенции (във всички морски области), които са на разположение на заинтересованите страни от държавите членки към настоящия момент. Тези курсове за обучение се уреждат или от една агенция, или съвместно от две или три агенции.

в) Каталог с насоки и наръчници за най-добри практики, чиято цел е да се обхванат всички насоки и наръчници за най-добри практики, които са на разположение на заинтересованите страни чрез трите агенции. Тези насоки и наръчници се предоставят или от една агенция, или съвместно от две или три агенции. Освен това има няколко отдавна установени договорености за регионално сътрудничество както в Европа, така и извън нея, в които участват заинтересовани страни от ЕС. В рамките на тези договорености са създадени множество насоки и наръчници за най-добри практики, които се смятат за уместни за ръководството, като в каталога с наръчниците са включени съответните препратки.

г) Раздел за регионално, международно, двустранно и многостранно сътрудничество, в който се съдържа представителна извадка на някои от механизмите за координация и сътрудничество както в Европа, така и извън нея, в целия спектър на функциите за брегова охрана. Много от тези механизми са описани в специален раздел (на разположение чрез предназначена за целта онлайн платформа), като всеки е свързан с информационните листове за отделните държави (вж. по-долу). Това дава възможност на всяка държава да посочи дали участва в отделните механизми.

д) Информационни листове за държавите, с които се уточнява коя организация участва във всяка конкретна функция за брегова охрана във всяка държава. Образецът на информационните листове е разработен в консултация с експертите, посочени от управителните съвети на агенциите, като информацията се попълва от отделните държави.

3. **ФУНКЦИИ ЗА БРЕГОВА ОХРАНА И ОБЛАСТИ ЗА МЕЖДУВЕДОМСТВЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО**

3.1. **Обхват**

За целите на ръководството се приема, че функциите за брегова охрана са тези, които са посочени от трите агенции. Списъкът е изготвен първоначално от Европейския форум за функциите за брегова охрана, както следва (без изброяването да е подредено по важност):

а) морска безопасност, включително управление на трафика на плавателните съдове;

б) произшествия с плавателни съдове и услуга за морска помощ;

в) контрол и инспекция на рибарството;

г) контрол на морските граници;

д) опазване на морската среда и ответни мерки;

е) предотвратяване и възпиране на незаконната търговия и контрабандата и свързаното с това прилагане на морското право;

ж) морски издирвателни и спасителни операции;

з) морски мониторинг и наблюдение;

и) митнически дейности в морето;

й) реагиране при злополуки и бедствия в морето;

к) морска сигурност, сигурност на плавателните съдове и пристанищните съоръжения.

3.2. **Междуведомствено сътрудничество**

Като част от пакета за европейска гранична и брегова охрана, приет от ЕС през септември 2016 г., учредителните регламенти на трите агенции бяха изменени, за да бъде обхванато сътрудничеството между тях при оказване на подкрепа на националните органи, които извършват функции за брегова охрана. Целта беше да се повишат ефективността и ефикасността на подкрепата, която EFCA, ЕАМБ и Frontex предоставят на съответните заинтересовани страни.

Изменените регламенти също така осигуряват изрично правно основание на трите агенции да обединят усилията си и да рационализират дейностите си, за да подобрят морската ситуационна осведоменост и ответните мерки и да предоставят персонализирани услуги на националните органи, които извършват функции за брегова охрана.

В мандата са посочени изрично петте области за сътрудничество, формулирани в раздел 1 от настоящия документ, но съзаконодателите предоставиха на агенциите възможността да определят как ще се осъществява това сътрудничество на практика и да го формализират чрез работно споразумение. Работното споразумение беше одобрено от управителния съвет на Frontex и от административните съвети на EFCA и ЕАМБ.

Впоследствие трите агенции съвместно разработиха тристранно работно споразумение, одобрено от съответните им управителни органи, което влезе в сила през март 2017 г. и беше удължено през март 2021 г. Споразумението предвижда създаване на управителен комитет, който да ръководи междуведомственото сътрудничество в петте области, посочени от съзаконодателите.

Преди 1 септември всяка година управителният комитет одобрява годишния стратегически план за изпълнение на тристранното работно споразумение. След това планът се изпраща на управителните органи на EFCA, ЕАМБ и Frontex за приемане и включване в единните програмни документи на трите агенции.

В годишния стратегически план се очертават приоритетите съгласно петте области за сътрудничество. Той служи като основа за годишните планове за изпълнение, в които се определят подробно дейностите, извършвани от всяка агенция съгласно рамката за сътрудничество в областта на бреговата охрана за конкретната година.

Освен това през 2017 г. беше постигнато съгласие ежегодната конференция на Европейската брегова охрана да се организира от агенцията, която към съответния момент е председател на управителния комитет на тристранното работно споразумение. Целта на конференцията е да бъдат провеждани консултации с националните органи с функции за брегова охрана и други партньори от ЕС и международни партньорски организации относно дейностите за сътрудничество на трите агенции.

3.3. **Споразумения за нивото на обслужване**

Вече са налице няколко споразумения за нивото на обслужване между трите агенции. Тези споразумения се отнасят до всекидневната оперативна подкрепа за изпълнение на функциите за брегова охрана.

Към май 2020 г. се прилагаха следните споразумения за нивото на обслужване между трите агенции:

а) Споразумение за нивото на обслужване между EFCA и ЕАМБ, сключено през 2012 г., което редовно се подновява и разширява. Понастоящем то се подновява автоматично всяка година и обхваща предоставянето на специализирани интегрирани морски услуги от ЕАМБ на EFCA и механизми за използването на договорените от ЕАМБ плавателни съдове за дейности на EFCA. Споразумението също така позволява на EFCA да използва дистанционно управляемата летателна система на ЕАМБ за дейности за мониторинг и контрол на рибарството и сътрудничество за реагиране при замърсяване.

б) Споразумение за нивото на обслужване между ЕАМБ и Frontex, сключено през 2013 г., което редовно се подновява и разширява. Понастоящем то е безсрочно и обхваща предоставянето на специализирани морски услуги от ЕАМБ в подкрепа на Европейската система за наблюдение на границите (EUROSUR) за Frontex и механизъм, с който Frontex да използва дистанционно управляемата летателна система на ЕАМБ за дейности за граничен контрол.

в) Споразумение за нивото на обслужване между EFCA и Frontex за предоставяне на услуги в подкрепа на дейностите на EFCA, включително въздушно наблюдение и разполагане на патрулни лодки в морето. Споразумението се подновява автоматично всяка година.

г) Споразумение за нивото на обслужване между EFCA и Frontex за предоставяне на услуги за наблюдение на границите в рамките на EUROSUR. Споразумението се подновява автоматично всяка година и редовно се актуализира и изменя.

4. **КАТАЛОГ НА УСЛУГИТЕ**

В каталога на услугите са посочени услугите, които са на разположение на държавите членки и на трите агенции и в чието предоставяне участват две или повече агенции.

Тъй като функциите за брегова охрана включват действия „в резултат на инциденти“ ([3]) и/или действия „в резултат на мониторинг“ ([4]) , трите агенции разработват услуги в подкрепа на подобни действия.

([3]) „В резултат на инциденти“: органите имат готовност да реагират при неочаквани ситуации, когато се наложи — напр. издирвателни и спасителни операции.

([4]) „В резултат на мониторинг“: органите непрекъснато патрулират и наблюдават морските басейни, за да откриват потенциални незаконни дейности — напр. незаконен риболов, контрабанда, извършвана от плавателни съдове, или незаконни изхвърляния на нефт.

Списъкът на услугите, заедно с информация кой може да осъществи достъп до тях и разяснения за този достъп, са предоставени на придружаващата онлайн платформа. Наред с това по-долу са включени описания на основните набори от данни, които се използват за предоставяне на тези услуги.

Съответните услуги могат да се състоят от разнообразни набори от данни, свързани бази данни, платформи и инструменти. Те могат да съчетава процеси, включващи събиране, управление, използване и визуализиране на данни.

4.1. **Местоположение на плавателните съдове, характеристики и свързани данни**

За предоставянето на тези услуги се използват голям брой източници. Така например услугите на ЕАМБ се базират на разширена обработка на данни, като се използват налични данни от морските дейности на агенцията или от външни източници. В зависимост от конкретния потребител е възможно изпращането на различни комбинации от данни директно към националните системи, тяхното представяне на лесен за използване графичен интерфейс и доставянето им на преносими устройства. Данните се разпространяват в съответствие с установени права за достъп.

Някои от основните източници на данни са следните:

а) Наземна система за автоматична идентификация (T-AIS)

T-AIS е морска система за излъчване, основана на пренос на радиосигнали с много висока честота. Плавателните съдове изпращат доклади с идентификацията, местоположението и курса си, както и информация за своя товар. В Европа обменът на съобщения на системата за автоматична идентификация (AIS) се осъществява чрез системата SafeSeaNet.

б) Система на Съюза за обмен на морска информация (SafeSeaNet)

SafeSeaNet ([5]) е междусекторна и международна система за обмен на информация, която предоставя интегрирани морски услуги за целите на морската безопасност, пристанищната и морската сигурност, опазването на морската среда и ефикасността на морския трафик и морския транспорт, както и ситуационна осведоменост и морско наблюдение; системата свързва морските органи в цяла Европа чрез мрежа за обмен на морски данни. SafeSeaNet включва информация за плавателните съдове от AIS и системите за задължително докладване, данни за спирането в пристанища, за опасните и замърсяващи стоки, сигурността, отпадъците и остатъците от товари, както и информация за свързани с безопасността инциденти.

ЕАМБ отговаря за разработването, експлоатирането и поддържането на централната система на SafeSeaNet и взаимодейства с потребителите на оперативна основа.

в) Спътникова AIS

Спътниците също могат да получават съобщения за местоположението от AIS. Обменът на информация от AIS чрез спътници, извършван от доставчици на търговски услуги, разшири географския диапазон, в който могат да се проследяват корабите — в тези случаи данните се предоставят за по-малко от един час.

Данните от спътниковата AIS са на разположение чрез ЕАМБ, споделят се с EFCA и Frontex и имат глобално покритие.

г) Разпознаване и проследяване на кораби на далечни разстояния (LRIT)

LRIT е глобална система за разпознаване и проследяване на кораби въз основа на спътникови комуникации. Съгласно разпоредбите на Международната морска организация пътническите кораби, товарните кораби (с бруто тонаж от 300 или повече тона) и подвижните крайбрежни сондажни съоръжения, извършващи международни пътувания, трябва да изпращат задължителни доклади за местоположението на всеки 6 часа. ЕАМБ поддържа центъра за данни от LRIT, чрез който потребителите от участващите държави от центъра на ЕС за данни от LRIT могат да получат достъп до информацията от LRIT относно корабите, плаващи под тяхно знаме, в цял свят.

Държавите членки получават задължителните доклади за местоположението безплатно, като свързаните разходи се покриват от бюджета на ЕС от ЕАМБ. Съществува договореност, според която държавите членки могат да изберат да споделят безвъзмездно данните за корабите, плаващи под тяхно знаме, с други държави членки.

([5]) С Директива 2002/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2002 година за създаване на система на Общността за контрол на движението на корабите и за информация и отменяща Директива 93/75/ЕИО на Съвета (ОВ L 208, 5.8.2002 г., стр. 10) (и по-късно изменена), беше създадена система на Общността за контрол на движението на корабите и за информация „с оглед повишаването на сигурността и ефикасността на морския трафик, да се подобрят действията на властите в случай на инциденти, на произшествия или на потенциално опасни ситуации в морето, по-специално издирвателни и спасителни операции, и да допринесе за по-доброто осигуряване на предпазване и откриване на замърсяване, причинено от корабите“.

Наред с това потребителите от участващите държави от центъра на ЕС за данни от LRIT могат да получат — при заявка, но срещу заплащане — данни относно плавателни съдове под всякакво знаме, които пътуват към или в рамките на 1 000 морски мили от води на ЕС.

д) Централни морски бази данни за справка на ЕАМБ

ЕАМБ управлява голям брой централни морски бази данни. Най-голям интерес понастоящем (както и по отношение на средата за европейско морско обслужване на едно гише представляват централната база данни за организации (COD), централната база данни за опасни материали (CHD) и централната база данни за кораби (CSD).

В COD се съхранява информация във връзка с публични организации, като например местни и национални органи, които участват в екосистемата на SafeSeaNet. Първоначалната цел на COD беше да служи като разположена на брега база данни за инфраструктурата за мониторинг на трафика, която опростява и улеснява споделянето на информация за органите и брегови станции, посочени от държавите членки съгласно член 22 от Директива 2002/59/ЕО за създаването на система на Общността за контрол на движението на корабите и за информация.

CSD може да се използва за кръстосана проверка на данните за идентичността на кораба (номер в регистъра на Международната морска организация, идентификационен номер от Морската мобилна служба, име, позивна и знаме), съхранявани в националните корабни бази данни или получени от докладващите страни. Данните за корабите (напр. тонаж, дължина, ширина) също са на разположение в случаите, в които бъдат предоставени от съответните заинтересовани страни. CSD се поддържа от ЕАМБ и предоставя споделена услуга на вътрешните потребители от ЕАМБ и на всички държави членки.

Основната цел на CHD е да подобри качеството на докладването за опасни и замърсяващи стоки в системата на SafeSeaNet. Тази база данни включва изчерпателен списък на всички опасни и замърсяващи стоки, за които е необходимо да се предостави известие съгласно Директива 2002/59/ЕО за създаване на система на Общността за контрол на движението на корабите и за информация ([6]) и измененията към нея. Освен това предоставя достъп до базата данни с информационни брошури за химическите вещества в морето (MAR-CIS) относно свързаните опасности и рискове във връзка с опасни и замърсяващи продукти. Достъп до CHD имат всички органи от държавите членки, промишленият сектор и обществеността.

е) Специфични данни и информация за рибарството

Като част от съвместните планове за разполагане и съгласно международните задължения EFCA получава разнообразни данни и услуги във връзка с рибарството от компетентните органи на държавите членки и от международни организации.

— Спътникова система за наблюдение на корабите (VMS)

VMS е спътникова система за наблюдение, която предоставя на равни интервали данни на органите в областта на рибарството на държавата на знамето, отнасящи се до местоположението, курса и скоростта на риболовните кораби. В ЕС използването на тази система е задължително за риболовните кораби с дължина 12 метра или повече ([7]).

Риболовните кораби са оборудвани с бордови терминал, защитен от външна намеса. Този терминал получава чрез спътник данни за местоположението от глобалната навигационна спътникова система и след това изпраща чрез спътник данните от VMS — обикновено не по-рядко от на всеки 1 или 2 часа, към земна станция за по-нататъшно предаване към съответния център за наблюдение на риболова. Системата е проектирана да работи напълно автоматично, без да е необходимо ръчно въвеждане.

VMS се използва, за да се провери дали местоположението в почти реално време и местоположението на риболовните кораби в минали периоди отговарят на записите за риболова, за да се подкрепи прилагането на законодателството относно незаконните, недекларирани и нерегулирани риболовни дейности. Като част от съвместния план за разполагане EFCA получава данни от VMS от всички държави — членки на ЕС, които участват във всеки план. Освен това държавите членки изпращат на EFCA данните от VMS, които получават от корабите на трети държави с разрешение за риболов във водите им.

Тъй като EFCA също така координира съвместните планове за разполагане в международни води, организациите за управление на рибарството изпращат на EFCA данни от VMS от риболовните кораби на трети държави, които извършват дейност в тези зони.

([6]) Директива 2002/59/ЕО.

([7]) Съществуват някои изключения съгласно член 9, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 година за създаване на система за контрол на Общността за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 847/96, (ЕО) № 2371/2002, (ЕО) № 811/2004, (ЕО) № 768/2005, (ЕО) № 2115/2005, (ЕО) № 2166/2005, (ЕО) № 388/2006, (ЕО) № 509/2007, (ЕО) № 676/2007, (ЕО) № 1098/2007, (ЕО) № 1300/2008, (ЕО) № 1342/2008 и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 2847/93, (ЕО) № 1627/94 и (ЕО) № 1966/2006 (ОВ L 343, 22.12.2009 г., стр. 1).

— Система за електронно записване и докладване

Системата за електронно записване и докладване се използва за автоматичен обмен на данни относно риболовните дейности. Тези данни се докладват от риболовните кораби на националните органи на държавата на знамето и се обменят чрез системата между държавата на знамето и други страни (крайбрежната държава, контролиращата държава, EFCA), като се използват стандартен формат и протокол. Системата за електронно записване и докладване се използва за риболовните дневници в ЕС (включително декларации за улов, за разтоварване и др.), като EFCA получава данни за предварително установен списък на плавателни съдове.

4.2. **Източници, базирани на наблюдение на Земята**

а) Услуга за морско наблюдение на програмата „Коперник“

б) Спътникови изображения от радиолокационна система със синтезирана апертура (SAR)

Датчиците на SAR използват микровълнови честоти за получаването на измервания с обратно отразено разсейване от наблюдаваната повърхност (вода или земя). Изображенията могат да се получават по всяко време на денонощието, независимо от климатичните условия и облачната покривка.

Изображенията от SAR зависят до голяма степен от грапавостта на морската повърхност, причинена от силата на триене от вятъра. На изображенията, получени в резултат на измерването на височината на вълните, се показват характеристики, които се открояват върху фона; така например плавателните съдове и другите създадени от човека конструкции се виждат като ярки точки, докато нефтените разливи или районите с много слаб вятър са изобразени като тъмни очертания.

в) Оптични спътникови изображения

Оптичните изображения предоставят богата информация в различни спектрални ленти. Те осигуряват по-лесно тълкуване на изображения и по-лесно разпознаване на обекти поради комбинацията от честотите на червения, зеления и синия цвят (RGB) и по-силния контраст, въпреки че зависят в много голяма степен от слънчевата светлина и климатичните условия. Оптичните датчици не могат да улавят изображения през нощта или при наличието на облачна покривка.

г) Услуга за мониторинг на морската среда на програмата „Коперник“ ([8])

д) Океанографски спътници

Някои спътници Sentinel са предназначени за мониторинг на океаните с оборудване като висотомери, радиометри и оптични инструменти със специално предназначени спектрални ленти. Тези три типа датчици (разположени напр. на Sentinel 3 и Sentinel 6) предоставят референтно наблюдение за извличане на информация за състоянието на океаните с цел изготвянето на прогнози: течения, вълни, морско равнище, морски лед, температура, соленост. В съчетание с много източници на оптични изображения те осигуряват и наблюдение на биохимичното морско съдържание (включително за свързани прогнози).

4.3. **Източници, базирани на въздушни платформи**

а) Дистанционно управляеми летателни системи

Услугите с дистанционно управляеми летателни системи спомагат за дейностите за морско наблюдение, подкрепяйки функциите за брегова охрана на държавите членки и агенциите на ЕС, като например:

— откриване на замърсяване на морето и мониторинг на емисиите,

— откриване на незаконен риболов, борба с наркотрафика и незаконната имиграция,

— подпомагане на операциите за реагиране при замърсяване на морската среда,

— издирвателни и спасителни операции,

— подпомагане на дейности по правоприлагането.

Използвани като допълнителен инструмент в цялостната верига за наблюдение, дистанционно управляемите летателни системи имат възможността да летят продължително време (повече от 10 часа в зависимост от системата). Това позволява да се извършва мониторинг на обширни зони, като при необходимост системите могат да останат „на позиция“ както през деня, така и през нощта.

Текущият набор от дистанционно управляеми летателни системи на ЕАМБ включва системи с вертикално излитане и кацане, както и такива с неподвижно крило, някои от които използват спътникова комуникация за дейности отвъд обхвата на радиочестотната връзка. Дистанционно управляемите летателни системи с вертикално излитане и кацане са особено полезни за контрол на рибарството, мониторинг на емисиите на корабите (с устройства за „надушване“ в

([8]) http://marine.copernicus.eu/about-us/about-your-copernicus-marine-service/

отработените газове на корабите) и операции за реагиране при замърсяване. В зависимост от максималния полезен товар дистанционно управляемите летателни системи могат да бъдат оборудвани с разнообразни датчици, включително оптични и/или инфрачервени видеокамери за дневно/нощно наблюдение, датчици с инфрачервена светлина и/или радари за откриване на кораби и нефтени разливи.

Видеопотоците на живо и събраните данни чрез дистанционно управляемите летателни системи се разпространяват чрез уеб-базиран център за данни, който разрешава достъп от работното място и/или от разстояние. Данните се сливат с картината на състоянието в морската област, която вече е на разположение чрез интегрирането на други услуги за морско наблюдение.

б) Източници от пилотирани въздухоплавателни средства

Услугите, предоставяни посредством пилотирани въздухоплавателни средства, осигуряват мониторинг в реално време, наред с другото, на представляващите интерес предгранични райони, като данните от наблюдението се изпращат незабавно на заявителите още по време на операцията.

Видео- и информационните потоци в реално време се предоставят от датчици, инсталирани на въздушната платформа, и се предават директно към залата за мониторинг и към координационните центрове на партньорите в ЕС.

Основната цел е да се предостави съдействие на националните органи на държавите членки и на асоциираните към Шенген държави, участващи в изпълнението на функции за брегова охрана, на агенциите на ЕС и на субектите в Съюза при осъществяване на дейности за наблюдение и мониторинг в определен район, представляващ интерес, със специално внимание върху предграничните райони на ЕС.

Многофункционалното въздушно наблюдение подкрепя потребителите, които участват в:

— дейности за морско наблюдение, свързани с функции за брегова охрана,

— откриване на бедстващи кораби, задействане на издирвателни и спасителни операции и допълнително съдействие при извършването на такива операции, което се оказва на националните органи при поискване,

— борба с незаконната миграция и международната престъпност.

Frontex и EFCA предоставят тези услуги въз основа на съвместен междуведомствен рамков договор.

4.4. **Други основни източници на данни**

а) Метеорологично-океанографски данни

Налице е набор от метеорологично-океанографски данни, които са интегрирани в системите на ЕАМБ. Тези набори от данни са следните:

— Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODNet) ([9]), която предоставя достъп до данни от повече от 1 500 платформи на място. Информацията е с географско местоположение и се разделя по типа на платформата.

— Европейска организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT) ([10]), която предоставя достъп до метеорологични спътници, проследяващи океаните с ниска разделителна способност, но в реално време, специално за услуги за прогноза на времето и наблюдение на повърхността на океаните.

— Услуга за мониторинг на морската среда на програмата „Коперник“, която обработва спътникови, метеорологични и локални данни, за да предоставя услуги за прогнози за състоянието на „синия океан“ (температура, течения, морско равнище, ветрове, вълни), „белия океан“ (над 10 параметъра за морския лед, включително концентрация, дебелина, дрейф и айсберги) и „зеления океан“ (напр. хлорофил, планктон, оптични характеристики, хранителни вещества, въглеродни продукти и химичен състав — желязо, фосфати и нитрати).

— Услуга за мониторинг на атмосферата на програмата „Коперник“ (ECAMS) ([11]), която предоставя прогнози за различните слоеве на атмосферата и съдържанието ѝ на

— серен диоксид,

— азотен диоксид,

— въглероден диоксид.

([9]) www.emodnet.eu/what-emodnet
([10]) www.eumetsat.int/website/home/AboutUs/WhoWeAre/index.html
([11]) https://www.ecmwf.int/en/about/what-we-do/environmental-services/copernicus-atmosphere-monitoring-service

б) Допълнителна информация относно корабите и плаванията

Държавите членки също така обменят допълнителни данни (за корабите, плаванията, инспекциите и друга свързана информация) чрез системите на ЕАМБ. Тази информация включва, наред с друго: данни за инспекции и сигнали във връзка с международни правила или регламенти на ЕС (THETIS, THETIS-EU); доклади за разследване на произшествия (EMCIP); данни за сертификация на моряци (STCW-IS); одобрения на морско оборудване (MarED); уведомления за пристигане и заминаване от пристанища, превоз на опасни стоки и доклади за инциденти (SafeSeaNet).

4.5. **Инструменти за анализ и визуализация на данни**

Както беше посочено по-горе, необходимо е данните и свързаните бази данни да бъдат анализирани и визуализирани. Някои от инструментите и платформите, използвани за тази цел, са следните.

а) Автоматични алгоритми за мониторинг на поведението/Услуга за откриване на аномалии

Автоматичните алгоритми за мониторинг на поведението са инструменти на базата на алгоритми, които анализират местоположението на корабите, за да установят конкретното им поведение и да известят съответния им оператор. До момента са разработени над 20 алгоритъма, включително такива за влизане в район, представляващ интерес, среща между два кораба в морето и кораб, който се приближава към брега. Всички автоматични алгоритми за мониторинг на поведението могат да се конфигурират директно от потребителя; операторите се известяват автоматично в реално време по електронна поща или чрез графичния потребителски интерфейс (SEG) на SafeSeaNet.

Алгоритмите се използват от все по-голям брой държави членки и органи на ЕС в различни контексти, включително контрол на рибарството, граничен контрол, сигурност, безопасност на морския трафик, защита на бреговете и опазване на околната среда.

Алгоритмите са на разположение на държавите членки и EFCA чрез интегрираните морски услуги на ЕАМБ. Свързаната платформа е SEG. Предоставят се и на Frontex на междусистемна основа чрез приложението за съвместно докладване на операциите (JORA). В платформата на Frontex се наричат „услуга за откриване на аномалии“.

б) Продукти с добавена стойност от наблюдението на Земята

Продуктите с добавена стойност помагат на потребителите да извличат особено ценна информация от основните изображения, като дават възможност на компетентните органи да извършват по-бързо и по-ефикасно комплексни анализи на обекти, характеристики и дейности в морето. Продуктите с добавена стойност се предоставят като слой върху оригиналните спътникови изображения или като отделен слой информация, например векторен слой, или като прогноза или повторен анализ/предвиждане на климатичните условия. Продуктите с добавена стойност, които понастоящем се предлагат на потребителите, включват:

— откриване на плавателни съдове,

— откриване на характеристики,

— откриване на дейности,

— откриване на нефтени разливи,

— информация за вятъра и вълните.

Тези продукти с добавена стойност от наблюдението на Земята са на разположение на държавите членки и EFCA чрез интегрираните морски услуги на ЕАМБ. Те може да са безплатни за употреба за държавите членки и EFCA, тъй като финансирането може да се предоставя по линия на услугата за морско наблюдение на програмата „Коперник“ с помощта на услугата за мониторинг на морската среда на същата програма ([12]). Те могат да се визуализират в SEG и също да се предоставят на Frontex на междусистемна основа чрез JORA. В платформата на Frontex те са известни като „услуга за откриване на плавателни съдове“ и „услуга за откриване на дейности“.

в) Съпоставка между данните от плавателните съдове и данните от наблюдението на Земята

Откритите от SAR плавателни съдове и оптичните изображения се съпоставят с данните от плавателните съдове (напр. от AIS, LRIT и VMS). По този начин става ясно кои плавателни съдове изпращат доклади в даден район и кои не. Показването на информацията се извършва в два векторни слоя:

— услуга за откриване на плавателни съдове, при която се извършва съпоставяне с предаваната от тях информация (спътниковите данни могат да се съпоставят с информацията, докладвана от плавателните съдове, в резултат на което е възможно тяхното идентифициране), и

— услуга за откриване на плавателните съдове, при която липсва съпоставяне с предаваната от тях информация (спътниковите данни не могат да се съпоставят с информацията, докладвана от плавателните съдове, в резултат на което тяхното идентифициране не е възможно).

([12]) https://marine.copernicus.eu/access-data/myocean-viewer

Потребителите получават само данни, които са съпоставени с информацията, изпратена от плавателните съдове, и за които са получили съответните права за достъп.

4.6. **Други платформи за информация в областта на морското дело**

Агенциите са създали различни информационни платформи въз основа на нуждите на конкретните си потребители и мандати. В тези платформи са интегрирани, в съответствие с нуждите и правата за достъп, някои от описаните по-горе данни и инструменти. Основните платформи са следните:

а) EFCA: интегрираните морски услуги на EFCA предоставят цялостна информация за положението в морската област със специална насоченост към контрола на рибарството, която подкрепя извършваните от държавите членки дейности в тази област. Платформата е създадена и изградена въз основа на SEG на ЕАМБ.

Чрез интегрираните морски услуги на EFCA е възможно интегрирането и сливането в реално време на набори от данни за местоположението, събрани чрез различни канали (напр. VMS, наземната и спътниковата AIS), както и доклади от LRIT и услугата за откриване на плавателни съдове и спътникови изображения от услугата за морско наблюдение на програмата „Коперник“.

Приложението включва разнообразни функции и референтни набори от данни и може да се използва за конкретни задачи за контрол на рибарството. Тези задачи се простират от мониторинг на риболовните дейности във водите на ЕС и на регионалните организации за управление на рибарството до предоставяне на надежден източник на информация за извършеното в минали периоди движение на плавателните съдове в световен мащаб (без ограничение само до риболовните кораби) с оглед на проверката на сертификата за улов (Регламент относно незаконния, недекларирaн и нерегулиран риболов ([13])).

Освен това интегрирането на специфична за рибарството информация за морските граници и риболовните зони и най-вече за конкретни атрибути на дейностите на риболовните кораби, като информация за видовете плавателни съдове и видовете уреди според Организацията на ООН за прехрана и земеделие, външните маркировки съгласно регистъра на риболовния флот на Общността и данни на разрешенията за риболов, осигурява разширени функции за филтриране и търсене. Многобройните функции включват:

— Интелигентно търсене и разширено търсене:

Интелигентно търсене на плавателни съдове в реално време чрез разнообразни идентификатори. Разширено търсене с по-голям брой атрибути (т.е. вид уреди, идентификатор на Международната комисия за опазване на рибата тон в Атлантическия океан), които предоставят достъп до местоположения за минали периоди.

— Създаване на един и няколко маршрута:

Могат да се създават маршрути в реално време и/или за минали периоди за един и няколко плавателни съда.

Данните за местоположението с висока честота и капацитетът за сливане на разнообразни източници на данни за местоположението осигуряват цялостен мониторинг на дейността (напр. трансбордиране и риболовни дейности, мониторинг на достъпа).

— Автоматичен мониторинг на поведението:

Сигналите на автоматичния мониторинг на поведението се базират на конкретни алгоритми, които се задават според оперативните нужди. Автоматичният мониторинг на поведението е изключително полезен за установяване на навлизането на плавателни съдове в забранени зони или на конкретни поведения (напр. трансбордиране).

— Експортиране и качване:

Резултатите от заявките, като например създаването на маршрути, търсенията на плавателни съдове и сигналите на автоматичния мониторинг на поведението, могат да се експортират в различен формат. Местоположението на плавателните съдове и файловете за районите могат да се импортират и свързват със съществуващи плавателни съдове.

б) ЕАМБ: SEG е основната платформа за визуализация на SafeSeaNet и на интегрираните морски услуги, включително автоматичния мониторинг на поведението, за повечето потребителски общности. Достъп до интегрираните морски услуги може да се осъществява чрез графичния онлайн потребителски интерфейс на SEG, който е наличен за настолни компютри, лаптопи и мобилни устройства (чрез приложението за интегрирани морски услуги). Тези услуги са налични и за междусистемни интерфейси, които дават възможност на потребителите да преглеждат интегрирани данни в собствените си системи и да получават сигнали за конкретни предварително зададени случаи на наблюдение.

([13]) Регламент (ЕО) № 1005/2008 на Съвета от 29 септември 2008 г. за създаване на система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недекларирaн и нерегулиран риболов, за изменение на регламенти (ЕИО) № 2847/93, (ЕО) № 1936/2001 и (ЕО) № 601/2004 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 1093/94 и (ЕО) № 1447/1999 (ОВ L 286, 29.10.2008 г., стр. 1).

— Платформа на SEG:

Платформата на SEG интегрира и комбинира много различни типове данни, включително предоставена от крайните потребители информация, за да осигури възможно най-изчерпателната и актуална картина на състоянието в морската област. Това осигурява персонализирана услуга според нуждите на потребителите, като данните могат да се споделят лесно и избирателно въз основа на набор от уникални възможности.

— Източници на данни:

Данните се извличат от системи за проследяване на плавателни съдове (T-AIS, LRIT и VMS), глобален поток от спътникова AIS, спътникови изображения и свързани продукти от наблюдението на Земята, подобрена функция за издирвателни и спасителни операции (E-SARSURPIC), допълнителна информация за корабите и маршрутите (във връзка с опасни материали, пристанища, отпадъци, сигурност и инциденти), морски навигационни карти и метеорологично-океанографски данни. Допълнителна информация се съдържа в раздели 4.1, 4.2 и 4.3.

— Данни, обслужващи различни функции:

Интегрираните морски услуги се предлагат за всички морски органи и посрещат нуждите на потребителите от множество различни функции. Потребителите могат да споделят с други национални, регионални и международни органи уместна и специфична за функциите информация за мисии в морето.

— Данни от потребители:

Потребителите могат също така да предоставят свои собствени данни, които могат да се съпоставят с други данни, след което се изпращат обратно до тях и до всички, с които решат да ги споделят.

— Мащаб и географско покритие:

Могат да се споделят различни нива на детайлност с различни географски мащаби (национален, регионален и международен). Потребителите могат да изберат да получават общ преглед или конкретни данни за районите, които представляват най-голям интерес за тях. Могат също така да търсят конкретен период от време през последните 36 месеца.

— Управление на правата за достъп:

Политиките за разпространение се определят от собствениците на данните и информацията в съответствие със сложни механизми за управление на правата за достъп.

— Автоматичен мониторинг на поведението:

Системата за автоматичен мониторинг на поведението въз основа на алгоритми анализира местоположението на корабите, така че да бъдат открити случаи, в които те проявяват необичайно и специфично поведение. Потребителите получават сигнали автоматично и в реално време, когато бъдат установени определени поведения.

Наред с това основната платформа за управление на продуктите за наблюдение на Земята е центърът за данни за наблюдение на Земята. За данните от дистанционно управляеми летателни системи основната платформа е центърът за данни за дистанционно управляеми летателни системи.

в) Frontex:

— EUROSUR:

Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1896 за европейската гранична и брегова охрана рамката за обмен на информация и сътрудничество между европейските служби за гранична и брегова охрана при извършване на дейности за управление на границите е Европейската система за наблюдение на границите (EUROSUR). Тя се състои от няколко елемента, сред които разнообразни смесени услуги на EUROSUR, които допринасят за изготвянето на европейската картина на състоянието и помагат на държавите членки да определят национални картини на състоянието. Те се основават на общото приложение на инструментите за наблюдение и на междуведомственото сътрудничество на равнището на ЕС, включително предоставянето на услуги за сигурност по програмата „Коперник“ (услуга за наблюдение на границите на „Коперник“).

В рамките на смесените услуги на EUROSUR се събират данни от разнообразни източници и платформи, които се обобщават и сливат в персонализирани информационни услуги във връзка с европейското интегрирано управление на границите. След това тези услуги се предоставят на органите и на други партньори в държавите — членки на ЕС, и в асоциираните към Шенген държави.

— JORA:

Като част от EUROSUR приложението за съвместно докладване на операциите се използва за управление на потоци от данни и обмен на чувствителни и нечувствителни некласифицирани данни между Frontex и вътрешните и външните заинтересовани страни.

Frontex въведе JORA като уеб-базирано решение за обмен на оперативна информация през януари 2011 г., като оттогава приложението непрекъснато се развива и се добавят нови функции. Понастоящем JORA представлява усъвършенствано решение за обмен на информация, включително оперативна статистика и лични данни, което предоставя разнообразни смесени услуги на EUROSUR на ползвателите на мрежата. Чрез JORA са събрани повече от половин милион доклада, които имат значителен принос за европейската картина на състоянието.

5. **КАТАЛОГ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА КАПАЦИТЕТ И ОБУЧЕНИЕ**

5.1. **Изграждане на капацитет и обучение**

Общите, стандартизирани и сравними програми за изграждане на капацитет и обучение са от критично значение за ефикасното и ефективно сътрудничество за брегова охрана. За да започне да се справя с предизвикателствата във връзка с образованието и обучението в тази област, ГД „Морско дело и рибарство“ на Комисията финансира между 2015 г. и 2019 г. проект за институции за обучение на служители на бреговата охрана ([14]) (проект за европейска мрежа от академии за обучение по дейности по брегова охрана (ECGFA Net).

Основната цел на този проект беше да се подобри сътрудничеството за образование в областта на функциите за брегова охрана, да се улеснят оперативната съвместимост и сътрудничеството между различните органи, които извършват тези функции, и да се подобрят съгласуваността и ефективността на тези дейности. Проектът включваше програма за обмен (включително програма за обмен на полеви служители и програма за курсове за обучение за други органи), разработване на секторна рамка за квалификации (SQF) и разработване на специализиран портал.

Целта на секторната рамка е да се осигури средство за сравнение на квалификациите на институциите за обучение на служители на бреговата охрана. Тя представлява доброволна рамка, в която е описано какво се очаква да знаят, да разбират и да могат да правят притежателите на различни квалификации на определени нива, за да извършват задачи във връзка с функциите за брегова охрана ([15]). Следователно секторната рамка би могла да послужи за основа при разработването на програми за образование и изграждане на капацитет за институциите за обучение на служители на бреговата охрана по въпросите на сътрудничеството и съвместни операции. Секторната рамка е на разположение и на портала за обучение на европейските функции за брегова охрана ([16]).

Тъй като изграждането на капацитет и обучението са една от петте области за сътрудничество, трите агенции интегрират уместните резултати от проекта в съществуващата си рамка за сътрудничество.

5.2. **Каталог за обучение**

Основната цел на каталога за обучение е да се предостави списък с всички курсове на обучение, които трите агенции предлагат към момента. По искане на държавите членки в каталога са описани всички налични курсове, а не само тези, които включват две или повече от агенциите. Където е приложимо, в списъците също така е посочена уместната област за сътрудничество за съответния курс за обучение.

Кратък общ преглед помага на ползвателите да установят дали наличният курс е подходящ за нуждите им. Този общ преглед може да обхваща един или повече от следните елементи:

— основната цел на курса,

— целите на курса и

— целевата аудитория на курса.

Каталогът (на разположение чрез предназначената за целта онлайн платформа) е разделен на курсове за обучение, които се предоставят на живо, и курсове, които се предоставят чрез платформите за електронно обучение на агенциите ([17]). В началото на всеки раздел от каталога са включени полезни интернет връзки, чрез които ползвателите могат да разгледат допълнителна информация за изброените курсове, включително данни за достъпа до тези курсове или за кандидатстването за тях ([18]). Допълнителна информация може да бъде получена от съответната агенция на предоставения адрес на електронна поща.

([14]) Проектът беше финансиран на три фази: EASME/EMFF/2014/1.2.1.1, EASME/EMFF/2016/1.2.1.11 и EASME/EMFF/2018/1.2.1.3.

([15]) https://ecgff-trainingportal.efca.europa.eu/pages/100-what-is-sqfcgf-and-its-purpose

([16]) https://ecgff-trainingportal.efca.europa.eu/pages/99-visual-tool-of-the-sqfcgf

([17]) Вследствие на пандемичната обстановка през 2020 г. някои курсове бяха проведени под формата на уебинари.

([18]) Курсовете за обучение на Frontex са организирани предимно за подготовка за започване на работа на членове на екипите на Европейската агенция за гранична и брегова охрана. Следователно от държавите членки се очаква да номинират участници и да отговорят на поканите, които получават, без да посочват предварително предпочитанията си за участие в различните курсове за обучение.

Много от курсовете за обучение са разработени от две или дори и от всичките три агенции и могат да включват осигуряването на обучители и/или съоръжения от всяка от агенциите при тяхното провеждане. Предвижда се също така с течение на времето да бъдат разработени още съвместни курсове в допълнение към вече предоставяните.

Както е отбелязано по-горе, допълнителна информация за всички тези курсове е предоставена в каталога за обучение и ще бъде публикувана на онлайн платформата.

6. **КАТАЛОГ С НАСОКИ И НАРЪЧНИЦИ ЗА НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ**

Целта на каталога с насоки и наръчници за най-добри практики е да се изготви изчерпателен списък с всички документи от този род, налични в трите агенции, а не само с тези, които включват две или повече от агенциите, както и с насоки от форумите за сътрудничество за брегова охрана. Каталогът предоставя на ползвателите на ръководството кратък общ преглед на всеки документ.

В това отношение концептуалният модел на междуведомствените морски операции, разработен от Европейския форум за функциите за брегова охрана, може да е уместен за споделяне на капацитета, за планиране и изпълнение на операции с няколко цели и за споделяне на активи и други възможности, доколкото тези дейности са координирани от съответните агенции и са договорени от компетентните органи на засегнатите държави членки.

Каталогът, който се управлява от EFCA в тясно сътрудничество с другите две агенции и с Комисията, ще бъде на разположение в онлайн платформа и включва интернет връзки за достъп до допълнителна информация.

7. **РЕГИОНАЛНО, МЕЖДУНАРОДНО, ДВУСТРАННО И МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО**

В Европа съществуват голям брой дългогодишни регионални, международни, двустранни и многостранни споразумения за сътрудничество и/или механизми, които уреждат разнообразни въпроси, свързани с морското дело. Повечето от тези споразумения обхващат някои аспекти на функциите за брегова охрана, като много от тях се простират отвъд европейските граници и могат да включват трети държави. Налице са също така различни споразумения и механизми на местно равнище между съседни държави на двустранна или многостранна основа.

Налице са значителни разлики в правното основание, обхвата, сложността, задълженията, санкциите и т.н. за всички тези механизми. Някои могат да имат солидно правно основание с ясно определени задължения и ограничен брой договарящи страни. Други механизми могат да са с доброволно участие, необвързващи по отношение на задълженията и отворени за широка група от заинтересовани страни. Целта на ръководството не е да се категоризират механизмите или да се изразят количествено задълженията на участниците, а да се представи общ преглед, като се изброят механизмите, общата им насоченост и заинтересованите страни.

За да се оценят разнообразните механизми, в ръководството и в придружаващите го каталози и информационни листове се съпоставят и изброяват някои от основните споразумения, заедно с избрани двустранни и многостранни спогодби. Този списък, който ще бъде предоставен чрез предназначената за целта онлайн платформа, включва кратко описание от високо равнище на всеки механизъм и хипервръзка към съответния уебсайт (където е приложимо). Освен това са изброени държавите, които участват или са свързани с всяко споразумение.

Въпреки че целта на списъка не е да се даде цялостна представа за всички действащи споразумения, в него все пак се предлага широка представителна извадка на това, което вече е разработено и внедрено. Така на ползвателите на ръководството се осигуряват елементи, които биха могли да послужат като основа за разработване на отделни механизми; това е основен принцип и една от целите на ръководството.

Също така трябва да се обърне внимание на Европейската стратегия за морска сигурност, която е един от основните инструменти на ЕС за многостранно сътрудничество по въпросите на морската среда. Тя насърчава задълбочен, междусекторен и международен, последователен и рентабилен подход на европейско, регионално и национално равнище.

След изменението на учредителните им регламенти трите агенции подкрепят инициативи за сътрудничество в областта на бреговата охрана на регионално равнище, като например Европейския форум за функциите за брегова охрана и Средиземноморския форум за функциите за брегова охрана.

Европейски форум за функциите за брегова охрана

Европейският форум за функциите за брегова охрана ([19]) е самоуправляващ се, необвързващ, доброволен, независим и неполитически форум с опит в областта на граничния контрол. Той обединява органи за брегова охрана от 22 държави — членки на ЕС, и две асоциирани към Шенген държави, както и представители на институциите на Съюза и на органи с компетенции относно функциите за брегова охрана на ЕС.

Комисията и агенциите подкрепят ECGFF от създаването му през 2009 г. Форумът е с председателство на ротационен принцип, което отговаря за изпълнението на годишна програма, изготвена в началото на председателството. Агенциите подкрепят изпълнението на тази работна програма, като провеждат съвместно тематични семинари.

Агенциите също така участват в различни проекти, които се изпълняват от Европейския форум за функциите за брегова охрана, за да се гарантират последователността и съвместимостта в работата им.

8. ИНФОРМАЦИОННИ ЛИСТОВЕ ЗА ДЪРЖАВИТЕ

8.1. Цел

Основната цел на информационните листове за държавите е да се осигури документ за лесна справка, в който се посочва следната информация:

а) национални центрове за контакт в министерствата и на стратегическо равнище със съответните данни за връзка (електронна поща и телефон);

б) министерствата/отделите/агенциите/организациите, които участват в различните функции за брегова охрана, заедно с адресите им, данни за денонощна връзка (телефон и електронна поща) и съответния уебсайт, ако е приложимо;

в) в информационните листове също така се посочва „водещата“ организация, която отговаря за всяка функция за брегова охрана, заедно с всички други организации с роли или отговорности, които са свързани с тези функции. В тях също така се указва дали и кога тази „водеща“ роля се променя в зависимост от морския район/юрисдикцията (т.е. териториални морета, прилежащи зони, изключителни икономически зони и открито море);

г) списък с различните регионални/международни организации, в които държавата участва или с които е свързана.

Информационните листове за държавите ще бъдат на разположение чрез предназначената за целта онлайн платформа.

8.2. Актуализиране на данните

Информационните листове за държавите ще трябва да се актуализират често, особено когато държавите членки подават нови или променени данни за връзка. Измененията ще се публикуват в онлайн платформата, управлявана от EFCA в тясно сътрудничество с другите две агенции и с Комисията.

([19]) https://ecgff.emsa.europa.eu/